

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságról

Osztályozás

362.7

Szerző

Cím Törvény és statutum.

Hely

Idő

1903.

Személy

Forrás:

Esti ujság

Bp.

1903 1/24

Helyszám

(hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Törvény és statutum.

A Vendel-utcai gyermekmenedék-helyen husz apró baba fekszik kényelmes bölcsőjében, jó emberek ajándékában és fogyasztja a tejcskét, ugyanazoknak a jó embereknek adományát. Mind a husz alszik vagy nyivácsol boldog öntudatlanságban és egyiknek sincs sejtelve arról, hogy tegnap óta e város fő-fő urainak mennyi gondot és aggodalmat okoznak.

*

A mult esztendő végén ugyanis a Vendel-utcai házban megnyílt, szérenyén és kicsiben, ennek a mi fővárosunknak egy olyan intézménye, a mely nélkül bizony pirulva szegyenkeztiünk sokáig: a *lelencház*, bünös vagy koldus anyák reménysege, mindenütt a világon sok ezer emberélet megmentője. Csak mi magyarok vagyunk olyan sokan, hogy azt a csecsemőt, a kit anyja szegyenében a kapu alatt hagyott vagy a Dunába dobott, nyugodtan veszni engedték, csak nekünk nem volt szükségünk mindmostanáig arra a munkásra, katonára vagy anyára, a kit a halálba küldött ponytyból nevelhetett volna a társadalom. Pironkodnánk még ma is lelencház hijján, ha egy öreg é gazdag

házaspár nem azzal akarta volna jóvátenni, a mit életében hibázott, hogy négyszázezer koronányi vagyonát erre a szent célra hagyta. A pénzt a főváros elfogadta, a lelencházat az örökhagyók végső akarata szerint megcsinálta, megnyitotta. Három nap alatt a kapuban a gyerekek föl vételére való forgóládika huszszor fordult: három nap alatt a mi új, kis lelencházunk megtelt apró ártatlanokkal, a kiknek mosolygó szemé, gögicsélő ajka csak azt kéri a társadalomtól, hogy őket apjuk, anyjuk hibája miatt pusztulni ne engedje, de nevelje föl hasznos emberekké, magyarokká.

*

Az új intézmény szabályai bölcsék és európaik. Alapító-levele nagyvárosok hasonló, kipróbált, sok sikert és eredményt fölmutató házainak törvényeiből készült. Van benne egy pont, a mely a csecsemők föl vételét rendezi, s a mely — kimondván, hogy a lelencház szegény, vétkes és szegyéllős emberek szolgálatában áll, s az ő hibáik jóvátévésében szolgálja a hazát — meghagyja, hogy a forgóládába tett gyerekek eredete után kutatni tilos. Ezért van a föl vétel is a kísértetek

órájában, éjjél után, hogy a szülő, a kinek utolsó menedéke, gyermeke életbenmaradására egyetlen reménye vagy lehetősége ez az irgalmas intézet, bátran és bizalommal szakadhasson el csecsemőjétől. Ha Istentől fél, mert kisedését nem akarja halálra szálni, ne kelljen félnie az emberektől is. Az emberek szemétől, az emberek nyelvétől, attól, hogy meglátják bünének gyümölcsét, attól, hogy elvigyék szegyenének hírét. Tudjuk, hogy a kis gyerekeknek két ádáz gyilkosa van: a nyomor és a szegyen. A nyomor ellen, ha nem is lelencház, de eddig is volt egyéb segedelem: jó emberek szívében, a társadalom és az állam kötelességtudó munkáiban. De a gyilkos szegyen elől, az anya szegyene elől, a mely erősebb, mint a szeretet, hatalmasabb, mint az ösztön, nagyobb ur, mint a vallás és a törvény parancsa, a kis Vendel-utcai ház apácái mentettek meg nálunk először husz kis magyar lelket, betakarván őket az emberszeretet védőpalástjával.

*

A husz kis névtelen azonban e védőpalást alatt is érezni kénytelen, hogy ő magyar állampolgár.

Az államnak tudomást kell róluk szereznie, nevet kell kapniok, hogy később elvihessék őket katonának, adót fizethessenek, megfelelhessenek egyéb kötelezettségeiknek s ezzel szemben élvezzék mindazt a jót, a mit az állam polgárainak nyújt. Bejelentették tehát őket az állami anyakönyvvezetőnek. Az anyakönyvvezető azonban a bejelentést nem fogadta el, hivatkozván a törvényre, a mely csak akkor engedi meg, hogy valakit lelencház anyakönyvezzenek, ha a lelencházhoz tartozóinak kikutatására hatósági nyomozást indítottak, s ez a nyomozás nem vezetett eredményre. Ezzel szemben az intézet igazgatója hivatkozott a lelencháznak arra a statutumára, a melyet a belügyminiszter is jóvá hagyott, s a mely imperative megtiltja, hogy a *lelencház eredetét akárki is kutassa*. Ez a két homlok egyenest ellenkező parancs áll most egymással szemben. Jelentést mind egyik fél tett fölöttes hatóságának, a jelentések onnan mennek még fölebb a döntő forumig, a melynek el kell intéznie a vitát.

Szeretnők hinni, hogy ez az elintézés nem a humanizmus kárával, nem annak a gyönyörű eszmének a

sérelmével fog megtörténni, a mely a *lelencház* névben a megbocsátás és a jóvátevés egyesül. Tudjuk, hogy forma szerint a törvény az erősebb a státutummal szemben. De a mikor a törvénynek egy ilyen előre nem látott vonatkozása megöli és lehetetlenné teszi a legnemesebb intézményt, akkor a város és az ország urainak az emberszeretet nevében változtatniok kell a törvényen vagy a törvény magyarázatán. Az erkölcsi igazság az első: csak azután jön az emberi jog. Már pedig, hogy a fönn-

álló törvény csakugyan gyilkosa a *lelencház*nak, az az előbbiekből látnivaló.

*

A husz kis baba azonban erről semmit sem tud, s boldogan alszik azokban a meleg és puha bölcsőkben, a melyeket jó emberek ajándékából kaptak.